

IFRS A MINDENNAPOKBAN

Rovatunkban a PwC Magyarország IFRS-szakértői minden hónapban egy gyakorlati példán keresztül mutatják be a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) és a magyar számviteli szabályok közötti eltéréseket. E havi számunkban az IFRS 15 – Vevőszereződésekből származó árbevételek standard áttekintését az árbevétel-elszámolási modell harmadik lépése, az üzleti ár meghatározásának ismertetésével folytatjuk.

CSÉFFAI PÉTER

a PwC Magyarország IFRS tanácsadó csoportjának tagja

Az új árbevétel-elszámolási modell harmadik lépése az üzleti ár meghatározása, amely annak az ellenértéknek a meghatározását jelenti, melyre a vevői szerződés alapján az eladó a várakozása szerint akkor lesz jogosult, ha teljesíti a szerződésben vállalt kötelezettségeit. Az üzleti ár meghatározását, ezen belül az árgaranciával történő értékesítésből fakadó komplexitást az alábbi szemléltető példán keresztül mutatjuk be.

A Megtérítem Kft. elektronikai cikkekkel kereskedik. A társaság 20X7 decemberében új vásárlói akciót hirdet, és vállalja, hogy a decemberben értékesített „Okos OLED 3000” típusú tévék esetében, ha a vevő hitelt érdemlően bizonyítani tudja 20X8 februárjáig, hogy más kereskedőtől olcsóbban tudta volna megvenni az „Okos OLED 3000” típusú tévét, akkor a különbözetet megtéríti.

20X7 decemberében 1000 darab „Okos OLED 3000” tévét értékesített a Megtérítem Kft., 200 ezer Ft/db egységáron. A tévék elméleti minimális önköltsége (ami alatti eladási ár alkalmazása az országban versenyjogi korlátozásokba ütközik) 150 ezer Ft/db.

A társaság vezetősége megbízható (nagyon valószínű) becslést tud adni a várhatóan visszatérítendő összegekre, a becslést lásd alább:

Versenytársak várható eladási ára (ezer Ft/db)	Valószínűség	Várható visszatérítés (ezer Ft/db)	Vásárlói reklamációk aránya
200 vagy felette	30%	0	0%
180	30%	20	30%
160	40%	40	80%

Decemberben még nem jelentkeztek vásárlók az árgarancia miatt.

IFRS 15 szerinti elszámolás

Mivel egy tévé decemberi értékesítésekor még nem ismert pontosan, hogy kell-e (és mekkora) visszatérítést adni a jövőben a termékhez kapcsolódóan, így az értékesítési ár változó ellenértéket tartalmaz (IFRS 15.51), amiből legfeljebb akkora bevétel jeleníthető meg, amelyet nagyon valószínű, hogy nem szükséges csökkenteni a jövőben (IFRS 15.56).

A Megtérítem Kft. az IFRS 15.53 bekezdése szerint a változó ellenérték összegét az alábbi módszerek valamelyikének használatával becsülheti meg, attól függően, hogy melyik módszertől várja azon ellenértékösszeg megbízhatóbb előrejelzését:

a) Várható érték: a lehetséges ellenértékösszegek valószínűséggel súlyozott értékeinek összege.

b) A legvalószínűbb összeg: a lehetséges ellenértékösszegek közül az egyetlen legvalószínűbb összeg (vagyis a szerződés egyetlen legvalószínűbb eredménye).

A két módszer közti választás nem számvitel-politikai döntés, azt kell választani, ami várhatóan pontosabb előrejelzést biztosít. A legvalószínűbb összeg módszer általában az olyan becsléseknél alkalmazható, ahol a lehetséges kimenetek száma véges, illetve kellőképpen alacsony.

Mivel sok különálló értékesítés volt decemberben, emiatt sok a lehetséges kimenet februárig, így a társaság vezetőségének véleménye alapján a legvalószínűbb összeg módszer helyett a várható érték módszer használata nyújthat pontosabb becslést a visszatérítések nagyságrendjére vonatkozóan.

A vezetőség becslése alapján a várható érték meghatározása:

Versenytársak várható eladási ára (ezer Ft/db)	Valószínűség	Várható visszatérítés (ezer Ft/db)	Vásárlói reklamációk aránya	Becsült visszatérítendő összeg (ezer Ft/db)
200 vagy a felett	30%	0	0%	$30\% \cdot 0 \cdot 0\% = 0$
180	30%	20	30%	$30\% \cdot 20 \cdot 30\% = 1,8$
160	40%	40	80%	$40\% \cdot 40 \cdot 80\% = 12,8$
			Összesen	14,6

Ezer darabra vonatkozóan: $14,6 \text{ E Ft/db} \cdot 1000 \text{ db} = 14\,600 \text{ E Ft}$. Tehát összesen 14,6 millió forinttal kevesebb árbevételt lehet kimutatni a decemberi értékesítés alapján kiszámlázott árbevételhez képest. Így az összes elszámolt árbevétel decemberben: $200 \text{ E Ft/db} \cdot 1000 \text{ db} - 14\,600 \text{ E Ft} = 185\,400 \text{ E Ft}$.

Számviteli törvény szerinti elszámolás

A számviteli törvény szerint a tévé értékesítésekor a Megtérítem Kft. a teljes 200 ezer forintot, mint számlázott nettó összeget, mutatja ki árbevételként. A várhatóan szükséges visszatérítésekre, mint várható kötelezettségre, céltartalékot kell képezni.

Összefoglalva: a magyar számvitel magasabb árbevételt és céltartalékot mutat ki, míg az IFRS 15 alapján csak akkora árbevétel jeleníthető meg, amit nagyon valószínű, hogy a későbbiekben, a visszatérítések miatt nem szükséges csökkenteni.